

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 44.

V petik 30. velk. Serpana

1850.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petik. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blazniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti zneso 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, da so naročivni denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič poštne plačati.

Vradne naznanila.

Volitve v okolici Kamniškiga okrajniga poglavarstva. (Konec.)

V Gojzdu posestnik France Smerečnik za župana, posestnika Janez Kuhar iz Kališa in Mihel Romšak iz Gojzda za svetovavca.

V Nazovčah Matevž Štupar, posestnik za župana, Jakob Mušič in Nazorič in Šimen Jenko na Bregu, posestnika za svetovavca.

V Mengšu gospod France Dolenc, šolmašter, za župana, France Kuralt in Juri Pèr, posestnika v Mengšu za svetovavca.

V Terzinju Valentin Vočar, posestnik, za župana, Anton Vehovic in Janez Kepic, posestnika v Terzinju za svetovavca.

V Jaršah Anton Jaučigaj, posestnik, za župana, France Pintar in Valentin Pintar, posestnika v Jaršah za svetovavca.

V Lokah Jožef Smolnikar, posestnik, za župana, Anton Burja in Matija Jazovic, posestnika na Vasenem in v Lokah, za svetovavca.

V Češnjicah Tomaž Jertina, posestnik, za župana, posestnika Luka Hribar in Martin Koncilia, posestnika pa za svetovavca.

Na Zlatem polji posestnik Lorenc Vehovic za župana, Tomaž Slapar in Martin Zalogar, posestnika v Jernovčah in Pišanjevci, svetovavca.

Na Homcu, posestnik Jakob Zarnik za župana, posestnika Gašper Jerman in Janez Potokar iz Preserja, za svetovavca.

V Hruševku posestnik Stefan Vrankar iz Gradiša za župana, posestnika Gašper Logar na Ravnah in Anton Tonin iz Hruševke, za svetovavca.

Na Križu posestnik Janez Jenko za župana, posestnika Valentin Pogačar z Gore in Anton Močnik s Križa za svetovavca.

Na Loki posestnik Janez Stopar za župana, posestnika Janez Jagodic in Mihel Gajžlar za svetovavca.

V Podgorji posestnik Jakob Cvek za župana, posestnika Janez Rozman in Valentin Šarc za svetovavca.

V Dragomlu posestnik Lukež Čad za župana, posestnika Tomaž Grogore in Valentin Bergant iz Dragomla za svetovavca.

Pod Hruško posestnik Lukež Vrankar za župana, posestnika Jakob Jenko iz Žuberjeviga in Matija Debevc iz Rožičniga za svetovavca.

V Stranjah posestnik Janez Podgoršek za župana, posestnika Andrej Potisk iz Zagorice in Aleš Vidic iz Stolniga za svetovavca.

V Tujnicah gospod Matevž Primožič, fajmošter v Tujnicah, za župana, posestnika Janez Uranič in Matija Verhovnik v Tujnicah za svetovavca.

V Palovičah posestnik Janez Vavpetič za župana, posestnika Jožef Dolinšek in Matija Gerčar v Polovičah za svetovavca.

C. kr. okrajno poglavarstvo v Kamniku 21. vel. serpana 1850.

Pavič s. r.

C. k. okrajno poglavarstvo Vipava.

V okolici okrajniga poglavarstva se je 25 novih županij ustanovilo, izmed teh so že v 24 županijah volitve dokončane, in izvoljeni so bili:

V Idriji, mestu, gospod Matevž Pichs, c. k. okrajni sodnik za župana, gospoda kupčevavec Matevž Gnezda in Leopold Jurmann in posestnik c. k. rudoznavec gospod Anton Voiska za županijske svetovavce.

Per fari gospod posestnik in oštir Janez Leskovic za župana, gospoda posestnika Boštian Leskovic in Gašper Močnik za županijska svetovavca.

V Čekovniki posestnik Blaž Mahorič za župana, posestnika Anton Ferjančič in Janez Podobnik za županijska svetovavca.

V Vojskah posestnik Štefan Gruden za župana, posestnika Juri Fele in Luka Habbe za županijska svetovavca.

V Dolah posestnik France od Premerstein za župana, posestnika Martin Raic in Janez Leskovic za županijska svetovavca.

V Ledinah posestnik Andrej Čadeš za župana; posestnika Janez Novak in France Slabe za županijska svetovavca.

V Verhi posestnik Tomaž Šust za župana; posestnika Jožef Kogovšek in Matija Nagode za županijska svetovavca.

V Žiru posestnik Matevž Grošel za župana; posestnika Pavle Grošel in Andrej Gantar za županijska svetovavca.

V Vipavi kupčevavec in posestnik gospod Janez Nap. Dollenc za župana, posestnik gospod Anton Štima, posestnik in oštir gospod Janez Šelj in posestnik gospod Anton Hrovatin za županijska svetovavca.

V Šembidu posestnik in oštir gospod Janez Trost za župana; posestnika Anton Krušič in Andrej Pahor za županijska svetovavca.

V Vrabčih posestnik Anton Žigur za župana, posestnika Jožef Hrib in Janez Kus za županijska svetovavca.

V Podragim posestnik Jožef Peste za župana; posestnika Blaž Trost in France Trost za županijska svetovavca.

V Gočah posestnik France Ferjančič za župana, posestnika Janez Mercina in Andrej Štemberger za županijska svetovavca.

V Ložah grajšak gospod Jožef Majer za župana, posestnika Janez Sorta in Anton Nembergoi za županijska svetovavca.

V Slabi posestnik Jožef Ferjančič za župana, posestnika Andrej Sorš in France Ferjančič za županijska svetovavca.

V Rezeljah posestnik Jožef Terčel za župana, posestnika Jožef Kodre in Andrej Ferjančič za županijska svetovavca.

V Planinah posestnik Anton Brattina za župana; posestnika France Brattina in Jožef Štibelj za županijska svetovavca.

V Šturjih kupčevavec in posestnik gospod Peter Defrančesko za župana; posestnika Anton Vidmar in France Šapla za županijska svetovavca.

V Budanjim posestnik Jožef Sever za župana; posestnika Janez Krainc in Anton Curk za županijska svetovavca.

V Coljim (Podveljbam) posestnik Andrej Baic za župana; posestnika Jožef Biziak in Andrej Biziak za županijska svetovavca.

V Podkrají posestnik in kovač Miha Terkman za župana; posestnika Janez Repič in Andrej Rovar za županijska svetovavca.

V Godovičjem posestnik gospod Jernej Pagon za župana, posestnika Anton Tratnik in Lorenc Plešner za županijska svetovavca.

V Lomih posestnik Tine Ozbič za župana; posestnika Blaž Rudolf in Blaž Mainik za županijska svetovavca.

V zaostalim Černim Verhu z Kanjim Dolam in Javornikam se bo prihodnič volilo.

21. avgusta 1850 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju CXII. del obēniga deržavniga zakonika in vladniga lista in sicer za zdaj v edino nemškem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

št. 329. Cesarski patent od 2. avgusta 1850, po katerem se bo za Ogersko, Horvaško, Slavonsko z Primorskim, za serbsko vojvodino, temeški Banat, Sedmograško in vojaško mejo začasna postava čez davke pravnih opravil, svedočb, pisem in vradnih opravil razglasila in 1. oktobra 1850 moč zadobila.

S tem delam vred se bo tudi devet in trideseti dokladni del izdal in razposlal, ki zapopade naj ponižniši prednašanje ministerškiga svetovavstva k prejšnjemu patentu.

Vse dvojne izdanja tega dela bodo skoraj sledile.

Dunaj 20. avgusta 1850.

Od c. k. vredništva obēniga deržavniga zakonika in vladniga lista.

26. avgusta 1850 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju LXXV. del obēniga deržavniga zakonika in vladniga lista, ki je 21. junija 1850 za zdaj le v edino nemškem izdanju na svitlo prišel, v talijansko-nemškem, ilirsko-nemškem in rusinsko-nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

št. 238. Cesarsko naredbo od 16. junija 1850, s katero se razni nameni, kako bi se znanprej Tisa ogradila in obstražila od deržavne vlade poterdijo in za njih izpeljavo letno pomoč od 100,000 gold. v srebru iz deržavniga zaklada skoz pet let dovoli.

Tudi 26. avgusta 1850 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju LXXXV. del obēniga deržavniga zakonika in vladniga lista, od kteriga je edino nemško izdanje že 3. julija 1850 in talijansko-nemško dvojno izdanje 20. avgusta 1850 na svitlo prišlo, v česko-nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

št. 255. Cesarski patent od 28. junija 1850, s kterim se ravnanje pri zapustninskih razpravah, potem v oskerbniskih in kuratelskih zadevah za kronovine, Avstrijansko nad in pod Anizo, Solnograško, Štajarsko, Koroško, Krajnsko, na Goriškem in v Gradški, v Istrii, Terstu, na Tirolskem in Vorarlberskem, Če-

skem, Moraškem, v zgornji in spodnji Sileziji od dneva razglasenja vstani.

Št. 256. Ukaz ministra pravosodja od 28. junija 1850, s katerim se z porazumljenjem ministra notrajnih zadev instrukcija srenjskim predstojnikom dá v njim pripušeni sodniških opravilih.

Št. 257. Ukaz ministra pravosodja od 29. junija 1850, s katerim se po najvišjem dovoljenju naredbe dvorniga dekreta od 11. januarja 1819 čez ravnanje z adoptivnimi in posvedočinimi vlogami prenarede.

Dunaj 24. avgusta 1850.

Od vredništva obėniga derėavniga zakonika in vladniga lista.

27. avgusta 1850 bo v c. k. dvorni in derėavni tiskarnici na Dunaju CXV. del obėniga derėavniga zakonika in vladniga lista, in sicer v edino nemškem, kakor tudi v talijansko-nemškem, ilirsko- (horvaško) nemškem in ilirsko- (serbsko) nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 334. Naredbe ministra notrajnih zadev od 19. avgusta 1850, zadevajoč vpravavo političkih gosposk na Dalmatinskem.

S tem delam vred se bo tudi 41. prikladni del izdal in razposlal. Zapopade naj poniėnisi prednaėanje ministra notrajnih zadev k predstoječi naredbi.

Dunaj 26. avgusta 1850.

Od vredništva obėniga derėavniga zakonika in vladniga lista.

27. avgusta 1850 bo v c. k. dvorni in derėavni tiskarnici na Dunaju CVIII. del obėniga derėavniga zakonika in vladniga lista, kije 9. avgusta v edino nemškem izdanju na svitlo prišel, v talijansko-nemškem, česko-nemškem in slovensko-nemškem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 324. Naredbo ministra pravosodja od 3. avgusta 1850, veljavno za vse kronovine, v katerih ima kazenski pravdni red od 17. januarja 1850 moč, po kateri se v porazumljenju z ministram notrajnih zadev glede naredbe listin za porotnike, kateri se potrebujejo pri sejah priseėnih sodb v letih 1850 in 1851, več izjemnih naredb vstanovi.

Dunaj 27. avgusta 1850.

Od c. k. vredništva obėniga derėavniga zakonika in vladniga lista.

C. k. deėelno poglavarstvo je po smertifajmoštra Urbana Poličarja spraznjeno, pod patronatom presvitliga cesarja stoječo faro v Mošnjah dosadanjimu fajmoštru v Selcah Andreju Potočniku podelilo.

V Ljubljani 17. vel. Serpana 1850.

Njegovo Veličastvo je z n. v. sklepam od 13. vel. Travnja t. l. napravo konsolata v San-Francesco v Kaliforniji privoliti in Samuela Johna Gowera kot neplačaniga začasniga konzula ondi s pravico, konzularske odrajtočila, kakor mu po postavi grejo, premilostivo postaviti blagovolilo.

V Ljubljani 13. vel. Serpana 1850.

Pri volitvi srenjskih predstojnikov v Medvodah, ki se je 26. t. m. začela in 27. končala, so bili zvoljeni: za župana bivši župan Joėef Jarc iz Medvod, za srenjska svetovavca pa Jovan Kavčič iz Medvod št. 3, in Matevė Svolsėek, posestnik iz Drage.

To se s tem očitno na znanje da.

C. k. kantonsko poglavarstvo v Ljubljani 28. avgusta 1850.

Politiške naznanila.

Jugoslavensko vseučiliše.

(Konec.)

Naši nasprotniki, katerih je pa hvala Bogu! od dne do dne menj bolj ko se pravica naše reči pokazuje, nas pa pri teh naših željah zavernejo rekoč: čimu vam Jugoslavenam posebnej vseučiliša, saj ga imate vi Slovenci v Gradcu in vi Serbi in Horvatje v Peštu. Tem odgovorimo, de ni res, de bi ga mi imeli, imajo ga pač v Peštu, pa Madžari; imajo ga pač v Gradcu pa Nemci. Ptuje vseučiliša pa tirjanju sedanjiga časa več dovolj ne zadoste. Vsim enako! je sveto vodilo našiga ministerija, ki to vodilo če dalje bolj djansko vstanovljuje. Zatorej smo tudi mi že stolico derėavljanske in za en čas tudi stolico kaznovavne pravice zadobili, ki se nam zopet obeta. Zdelo se nam je, de bo to lep začetik jugoslavenskiga vseučiliša in tega zdetja in nadjanja še nismo opustili, slasti ker se za to reč nar imenitniši in nar zasluėniši moėje (Jelačić, Kulmer, Thun) poganjajo. De nam bo milostljiva vlada vseučiliše podelila, ne dvomimo, ker njegovo potrebnost spozna, le na kraj in na čas, kje in kdaj naj bi se ono napravilo, jo nekoliko opomnimo. Stolici derėavljanske pravice in kmalo upamo tudi kaznovavne ste v Gradcu, pa to mesto se nam ne zdi priloėno za jugoslavensko vseučiliše, če je vladi volja ga tukaj napraviti. Tako vseučiliše bi bilo zlo odročno, ne tedej zlo obiskano in bi tudi ne moglo toliko prida prinesiti. Ampak prav bi bilo, de bi se v enim jugoslavenskim mestu napravilo. Res bi bilo nam Slovincam všeč, ako bi se to v Ljubljani zgodilo, pa splošni blagor nam je še bolj pri sercu. Jugoslavensko vseučiliše naj bo na središu jugoslavenskih krajev, kamor ne bo nikomur predelječ. Serbe bo Sava, nas pa železnica, ki se bo do tje naredila, v majhnim času v to mesto pripeljala. Preveliki rodovitnosti, ki je tamkej, bi se tudi na tem vseučilišu z veliko manjšimi stroški kot v Gradcu shajalo. Kar pa čas zadene, kdaj namreč bi se jugoslavenska velka šola osnovala, zamoremo reči, de se to lahko kmalo zgodi, in sicer brez potrebe, de bi derėava za vseučiliša več dnarja izdajala, kot ga je dozdej. Vseučiliše v Gradcu ni mende dozdej samo za koroške in štajerske Nemce stalo, ampak za vse notranje Avstrijansko, to je za omenjene Nemce in tudi za štajerske, koroške in krajske Slovence, ker je pa zdaj neobhodno potrebno, de imajo ti z drugimi Jugoslaveni svoje vseučiliše v Zagrebu, bi ne bilo pametno vseučiliše v Gradcu za dobro pest štajerskih in koroških Nemcov (ki imajo pa večidel še Innsbruk bolj pri rokah) obderžati. Saj je Dunaj tako blizo, de bi vsi brez težave lahko sem hodili in tukej z avstrijanskimi Nemci vseučiliše obiskali. Če bi se tedej v Zagrebu velka šola kmalo osnovala, bi derėavno denarnico nič več ne veljalo, kakor pa ko je v Gradcu vseučiliše.

Še nekoliko od narečij omenim, v katerih naj bi se predmeti prednašali. Ker je tako imenovanih Ilircov naj več Jugoslavenov, naj bi se tedaj veči del vednost tudi v ilirskim jeziku učilo, pa slovenšina bi se tudi ne imela zanemariti, slasti ker je v to že veliko postav prestavljenih in bi tedej noviga truda ne bilo treba. Naša misel je, de bi se derėavljanske in kaznovavne postave po slovensko prednašale, ker so že večidel pretolmačene ker imamo za to reč umne učenike in ker bi se pri tem Ilirci lahko slovenšine, kakor mi pri ilirskem prednaėanju iliršine navadili. T.

Avstrijansko cesarstvo.

Ljubljana. — C. — Ko smo sadnjič v „Lai-bacher Ztg.“ brali od slovesnosti, katero so napravili v Barovnicah, ko so srejske pred-

stojnike izvolili, smo nekaj močno pogrešali. Ko je gospod Galle gostijo napravil, je povabil razun kantonskiga poglavarja in srejskih predstojnikov tudi Jurja Drašlerja, po domače Jersina, moža, ki se je posebne zasluge pridobil. Bil je namreč skoz celih 33 let župan; akoravno ne zna ne pisati ne brati, ima vendar tako bistro in modro glavo, da se mu mora čuditi, kdor ga pozna. Srejsčani so ga skoz in skoz ljubili in zlo spoštovali, kar je on rekel, to je veljalo. Skoraj nobeniga dolėniga pisma, nobene ženitne pogodbe itd. niso storili, da bi njega ne bilo zraven. Pri vsaki reči je njegov svet obveljal. Ako je kako potrebo v srenji zapazil, je srejsčane skupej poklical, jim naznanil, de bi bilo to in uno potreba storiti, in kar je le za potrebo spoznal, so ljudje radovoljno storili. Omenimo le ceste v letih 1848 — 49 in 50, ki so bile skoraj povsod zanemarjene, v Barovnicah pa so bile gladke kakor miza. Pri vsem tem pa ta verli mož ni nikdar imel svojiga prida ali časti pred očmi, ampak povsod mu je bil le blagor srenje na sercu. Da ni bil tudi zdaj za župana zvoljen, je vzrok njegova velika starost, v kateri počitka potrebuje. Pri gostiji tudi njemu gospod Galle zdravico napije z željo, da bi se novi srejski predstojniki tako verlo obnašali, kakor se je on skoz 33 let. Stari mož se pa zahvali za zapanje, kteriga so srejsčani vanjga staveli, in za vobgljivost, katero so mu vedno skazovali. Slava verlimu starčiku!

Ljubljana. C. — Skriti dopisavec A*. je spet nekaj ovohal, kar je naglo v Gracarco naznanil. Ako bi bilo res, kar je govoril, bi molčali, ker je pa laž vmes, se nam zdi, de smo dolėni govoriti.

Cela prigodba na starem gradu in v Salohu je tako zvita in z lažjo namešana, de ima vso drugo podobo, kakor bi jo imela imeti. Ni res, de bi bila pevška družba koga od tistiga kardela, čez kteriga dopisavec zabavlja, prosila, de bi ji bil pomagal peti, in de bi ne bil hotel tega storiti; ni res, de bi bilo to kardelo samo slovenske pesmi pelo, zoper kar se dopisavec zlo pritoži, ampak pelo je slovenske, ilirske, nemško, eno laško in celo eno latinsko, med tem ko je pevška družba, katero dopisavec hvali, kako je enakopravnost spoštovala, celo versto samo nemških pesem na stari grad nabila, le ene slovenske med njimi ni bilo. Kje je tedaj enakopravnost, pri tistem kardelu ali pri pevski družbi? Tisto malo kardelo se je tudi naglo iz stariga grada umaknilo, in sicer ravno iz tega vzroka, de bi pevskiga društva z petjem ne motilo, ker je imelo tudi izverstne pevce. Tri ure je to kardelo mirno in veselo pripevalo, kar naenkrat pride pevsko društvo za njim. De to kardelo zavolj tega ni umolknilo, ampak še naprej pelo, menda nobeden ne more za zlo vzeti, in de ena oseba med njim željo izreče in pravi, de bi se bilo spodobilo, de bi bilo pevsko društvo saj eno slovensko pesem zapelo, menda tudi ni prenapeto tirjanje. Laž je potem, de bi bilo pevsko društvo tako velikodušno, se kardelu umakniti, več oseb kardela je moralo skoz družbene ude preriti, ki je tudi že vstalo, ker čas je bilo, se na železnico podati. Kar smo pisali, smo sami z lastnimi očmi vidili in na lastne ušesa slišali, in smo porok za resnico.

Potem pade imenovani A* na „Časnika“ in se mu čudno in nemogoče zdi, de bi zamogel kdo kaj v nemškem jeziku tirjati, ki ga ne razumė. Da je pa to mogoče, se je pretekli teden tudi na Krajskem pokazalo, kar so nam taki pripovedovali, ki so sami zraven bili. Hotel je namreč nekdo, ki je kakih par besedic na velki cesti vjel, pri vradni nemško govoriti, pa mu se ve de, ni šlo,

Ljubljana. Iz Noviga mesta se je nam sledeče v natis poslalo:

„Novo vstanovljena srenja noviga mesta nas je svoje predstojnike izvolila.

Mi natanjko spoznamo važnost našiga poklica, spoznamo čast, ki se nam je storila, in se serčno zahvalimo vsim udam soseske za nam dodeleno zaupanje. Nasproti pa tudi ne moremo skrivati težav, ktere bo treba premagati ako kočemo, — kar smo ravno pred Bogam in pred ljudem po slovesni prisegi obljubili, — zadostiti zaupanju ki se nam skazuje.

Oplašeni bi se mogli izbati težke naloge, ako bi nas ne podperalo upanje, de se smemo zanašati na prijazno in bratovsko pripomoč vsih srenjskih udov, ino sploh na krepko podporo vsih duhovskih deželskih in vojaških oblastnij, sosebno pa častitiga poglavarstva tega okrožja.

Le zanašaje se na tako podporo se podstopimo serčno v roke vzeti veslo nam zaupaniga čolnička, de bi ga z božjo pomočjo srečno na zaželjeni kraj pripeljali.

Blagor naše soseske, blagor naše domovine, blagor cele edine Avstrije naj bo naš namen, ljubezin pa in nepremakljiva zvestoba proti našimu svitlimu Cesarju Francu Jožefu I. naj nam bote stanovitno vodilo ob času viharjev.

Letó so naši terdni sklepi, s kterimi hočemo prevzeti svoje nove opravila. Predin pa to storimo, spoznamo za posebno dolžnost še en dolg spodobno poplačati, to je izreči zahvalo, ki jo je dolžna mestna soseska svojim dozdnim predstojnikom.

Oni so neutrudeni do zdaj oskerbovali srenjske opravila vsim v zadovoljnost; oni se v nevarnih zamotah leta 1848 soseski toliko prizadetja radi v dar prinesli.

Častiti gospodje! zaslišite iz naših ust nar serčnejši hvalo cele soseske za vaše dozdnje dela; pa-ji tudi zanaprej ne odtegnite svoje pripomoči, temuč nas krepko podpirajte s svojimi doveršenimi skušnjami, de homo tudi mi enkrat svoje opravila tako hvalevredno kakor vi v druge roke izročiti mogli.

V Novim mestu 18. velkiga serpana 1850.

Bernard Hochmayer, župan.

Dr. Franc Supančič, Anton Rohrman, srenjska svetovavca.

Ljubljana. „Novice“ pišejo: Očitne ojstre izpraševanja v podkovijski in živinozdravijski šoli kažejo, de bo dežela že letas nektere prav dobro izučene kovače in tudi izvedene pripomočnike v živinskih boleznih dobila. Gospodje, ki pridejo izpraševanja poslušat, so prav zadovoljni z vednostjo večiga dela učencov. Tudi naš častiti g. deželni poglavar je počastil enkrat to šolsko skušnjo s svojo pričujočnostjo in pohvalil napredovanje te šole, ktera bo vpijočim potrebam dežele z umnimi kovači in pomočniki v živinskih boleznih pomagala.

V Šent-Jernej na Dolenskim 16. velk. serpana 1850. — Ker so delavci tirjali preveliko plačilo, predobre jedila in preobilno vina, de gospodarjem pošteno shajati že več mogoče ni bilo, in ker se je dostikrat zgodilo, de so delavci svojiga perviga gospodarja zapustili ob nar večji sili, samo zato, ker jim je drugi boljši plačo al pa več jesti in piti obljubil, je novo vstavljena srenja v Šent-Jernej na Dolenskim skerbna za občni prid gospodarjev in srenje sledeči razglas dala:

15. dan velk. serpana je predstojništvo Šent-Jernejske srenje v zadevah rokodelskega plačila sledečo tarifo postavilo in na tanjko spolnovati zapovedalo, in scer je večina glasov odbornih mož takole ob poletnim času, t. j. od 1. velk. travna do zadniga kozoperska, in ob zimskim času, t. j. od 1. listopada do zadniga mal. travna v Šent-Jernejki srenji za permerjeno in pošteno spoznala.

Za plačo ob poletnim času enimu kamnolomcu na dan gre jesti in še . . . 15 kr.
ob zimskim času 10 „
ob poletnim času enimu drevesekaču . . . 15 „
ob zimskim času 10 „
enimu koscu ob seni 12 „
„ „ „ otavi 10 „
„ mlatiču poleti 12 „
„ „ pozimi 8 „
„ kopaču v nogradih 10 „
eni plevici na dan gre jesti in še . . . 6 „
za vsako drugo delo brez razločka gre na dan po 8 „

Delavcam ne gre nikakor per jedilih za meso in vino nadlegovati, samo kamnolomcam, drevesekačam, kôscam in mlatičem je na dan vsakimu polič vina dati perpušeno, brez de bi pa sami tirjati smeli.

Kôsci in mlatiči morajo precej per prvi zarji dneva svoje delo začeti, vsi drugi pa poleti nar zadnje ob 6. in po zimi ob 7. uri.

Po končanem delu je popivalce (likof) od danes zanaprej prepovedano.

Gospodar in delavec pa, kteri temu nasprot ravna, bo po §§. 122 in 124 začasne srenjske postave 17. sušca 1849 v denarjih al pa z delam v srenjski prid kaznovan.

Predstojništvo Šent-Jernejske srenje.

To se da očitno naznanje, de bi tudi druge srenje permerjeno plačilo za delavce postavile, in kakor je mogoče enako visoke, de bi po tem tudi delavci zavolj malo vikšiga plačila al boljši jedi in pijače ne zahajali preobilno v druge srenje, ampak v svojih ostali.

Mengeš. Stare soseske so bile zares v žalostnim stanu. Bile so tako slabo vredovane, de niso večidel nič nesle. Ker je pa vender vsaka kaj izdaj in potroškov imela, se vidi, kakšna škoda se je vasem in tedej tudi posamesnim kmetovavcam godila. Ne more se reči, de bi tudi poprejne soseske nič prihodkov al prav za prav prihodkinih virov ne bile imele, pa njih rihtarji so se večidel malo za te vire zmenili. Za sosesko nič truda in nič opravkov! je bilo pravilo njihoviga ravnanja; če se je pa že kako delo storiti moglo, se je kakor postavim pri vojaških voznjah na lastin prid in dobiček gledalo. Zdaj je pa to drugač postalo. Župani imajo dokaj pravic v županiji, pa mogli bodo tudi o blagoru svoje županije paziti, njene zadeve prav ravnati in dela za njo marno opravljati. To so pri oltarju, pred živim Bogam, na svet evangeli prisegli — zares velike spodbade za vsaciga, ki ni za svete reči popolnoma oterpnil. Če bi se pa, kar ne mislim, de bi se pri Slovencih kaj taciga zgodilo, še vender kak župan za vse to nič ne zmenil, je pa dolžnost svetovavcov, ga zaverniti in k marljivosti o soseskinih rečeh prisiliti. Tudi njih ravnanje mora biti drugačno kot je bilo ravnanje veliko poprejnih priseženih mož. Ti ljudje so prisegli, pa v kljub prisegi so dostikrat nar večji krivice dopustili, al jih sami storili. Bili so slugi al rihtarja al pa neumnih bebcov in zgrajačev. Če je bil rihtar kaj vredin in je kaj potrebnih preuredb vpeljati hotel, so berž priseženci, namesti delo podperati, rep zavili in se prizadevanju rihtarja uperli rekoč: Kaj bodo ljudje k tej preuredbi rekli, Bog ve, kaj bi se nam zgodilo, morebiti nas še ubijejo i. t. d. Kjer so pa priseženci vedili, de se ljudi ni bati, so pa z rihtarjem tako zlo potegnili, de se je dostikrat med njimi vsa soseskina denarnica raztopila. Pri nas je bil eden teh mož, od kteriga se je zdelo de je prav za to kaj veljaven, de sosesko odere. Oberrihtar mu je enkrat naložil, de nej za somnje pobere, ki so gotovo eden k drugimu vsako pot okrog 40 goldinarjev vergli. Pa ta možak je celih 14 ranjs nabral; vse drugo se je v njegovih obširnih mavhah pogubilo. Tacih rihtarjev in priseženih mož

se je veliko po svetu znajdilo. Zakaj bili so zvoljeni brez volje sosesčanov, ki njih poštenost in pravičnost poznajo. Pa zdajni župani in svetovavci, vi ste v soseski oblast zadobili, ker vas je soseska za vredne te oblasti, za vredne svojiga zaupanja in svoje volitve imela. Nasproti morate pa tudi vi v popolni meri to čast in to zaupanje opravičiti. Misliti morate, de ste očetje in županija vaša družina, za ktero se ne sme le poverh ampak iz praviga serca, po vsi volji, zmožnosti in marnosti skerbeti. Vem, de so županije, ko službo nastopite pusta, nepridna praha; pa vender zamore v treh letih lepa, rodovitna njiva postati, če si po moči prizadevate in vas napote ne ostrašijo, zakaj:

— — — moč neizmerna je sklep

Volja poprav vam bodi, izida ni dvombe.

Res je, de vaše službe ne plača dnar, pa plača jo boljši in slajši penez — ljubezen županije, nje zaupanje, pravičen ponos in dobra vest. Ko vi vodstvo srenj prevzamete, se zapušene sirote osmilite. Hočete mar dnar od nje?! — Vam ne bo morebiti zadosti plače, ko boste čez tri leta po vaši bivši županiji grede reči smeli: To napako sim jaz odpravil, to napravo jaz vpeljal, to zgubo jaz popravil, ta dobiček jaz pridobil, in vse to sim iz dobriga serca storil. Kterimu pravimu deržavljanu in možu ne bo o tem zadosti? —

Serbska. De se hrabrost serbske temešvarske posade med 107 dnevno brambo tega mesta v spominu ohrani, je njegovo veličanstvo, avstrijski cesar sklenil, v tem mestu spominek postaviti in poveljstvu deželne brambe 9. augusta t. l. sledeče razglasil:

Vojaki! ko so se v osodopolnih preteklih dnevih stebri naše deržave tresli, ko je moč razmer široko Ungarijo hudobnežem v roke dala, je bila temešvarska posada, ki se je razglasam puntarske vlade očitno in naravnost uperla, in v spomina vrednem razglasu 10. oktobra 1848 obljubila, se terdno deržati dogodivšine slavne preteklosti naše armade, umreti za pravice njegoviga veličanstva, za čast in postavo.

Bili so oddelki pešnih polkov Zanini, Leiningen, Sivkovic, Este, Karl Ferdinand, Rukavina romansko-banaški graničari, knez Schwarzenbergovi ulani in oklepniki nadvojvoda Ferdinanda Maksimiliana, en oddelk topničarjev in saperjev.

Pozna jih armada in tudi njih dela; ona jih je slavno posnemala in se večkrat bila, kakor v marsikaki drugi vojski, in zasluži prostor v dogodivšini.

Vojaki! Vi, ki ste se bojevali pri osvobodanju terdnjave, ste vidili dela junakoserčnih braniteljev, kterih ni v zatajenju samiga sebe, v spolnenju dolžnosti in hrabrosti nikdo prekosal, ki so razglas od 10. oktobra 1848 z naj večimi žertvi vresničili.

Danes ko je ravno leto, ko je bilo mesto rešeno, kličem Vam, vojaki! branitelje in njih dela v spomin, ki bodo živele v dogodivšini, dokler bodo imele kaj veljave čast, pravica in zvestoba, in srečen sim, ker zamorem Vam po povelju njegoviga veličanstva, cesarja naznaniti, de je sklenil v spoznanju zvestobe in hrabrosti armade 107 dnevno brambo terdnave Tevešvar z postavljenim spominkam v terdnjavi v spominu ohraniti.

Coronini, F. M. L.

Ogerska. Ko pridejo možje, ki so na Ogerskem narodnosti popisovali v saroško županijo in rusinske fajmoštre vprašajo, ktere narodnosti de so, odgovore ti, de so Rusini. O ne! — zavernejo popisovavci — vi ste gotovo Madjari, saj madjarski govorite; govorimo, so djali, pa zraven tega tudi rusinski, nemški in latinski, mi pa smo in tudi hočemo ostati Rusini. Ni mogoče — se jim reče — mi tukaj

